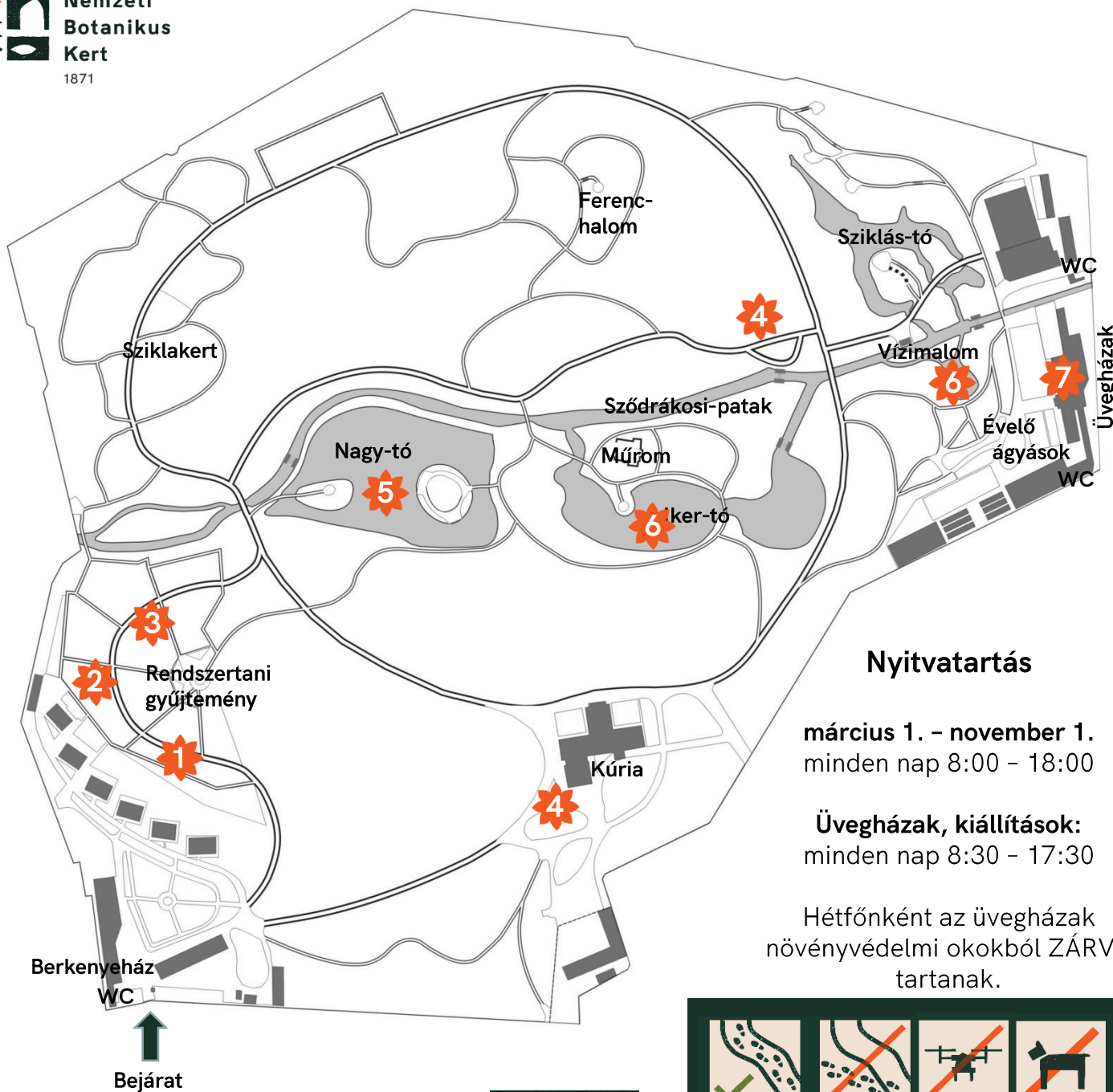

A hónap érdekességei

Nemzeti Botanikus Kert
Vácrátót

Fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*)

Nyitvatartás

március 1. – november 1.
minden nap 8:00 – 18:00

Üvegházak, kiállítások:
minden nap 8:30 – 17:30

Hétfőnként az üvegházak
növényvédelmi okokból ZÁRVA
tartanak.

 Térképes útmutatónk abban segít, hogy az aktuálisan virágzó fajok, vagy más időszerű látnivalók közül néhányat könnyedén megtaláljon Kertünkben.

Köszönjük, hogy az utakon maradnak!

Szent Jakab hava. A július évről évre változó arcát mutatja. Idén a kiadós júniusi esők és a nagy hóhullámok nyomán nagyon buja a kert. Így legfőbb nyári gondunk a szokásos öntözés mellett, a gyomirtás. Bizonyos fajok, az apró szulák, a tarackbúza, a csillagpázsit, az aszat különösen nagy vitalitással szaporodik az esők után az évelőágyásokban, sok munkát és gondot okozva ezzel.

sallangokra tagoltak. Apró, sárga virágai ernyős virágzatban nyílnak. Sokoldalúan használható, levelét fűszerként, „gumóját” zöldségként kedvelik, magjából emésztésserkentő, szélhajtó gyógytea készül, magas, laza habitusa miatt virágágyásokba ültetik. Két főbb típusa ismert, a kerti édesköményt leveleiért és magjáért nevelik, gumós változatát zöldségként ültetik. Magja magas illóolaj tartalmú, kenyerek, kekszek, sütemények, mártások, és tengeri halételek fűszerezésére alkalmas, de illatszerek, likőrök illatosítására is használható. Ősi, mediterrán kultúrnövény. A római korban, nyilván emésztést segítő hatása miatt is, a lakomák fontos fűszere volt, a harcosok egészségük megvédése érdekében fogyasztották.

Az óvilági szubtrópusi területek vízinváziója. Keménylőtartalmú, édeskés ízű gyöktörzsét sütvé, főzve, nyersen fogyasztják, a zsenge leveleket levesbe, főzelékbe főzik, ételeket csomagolnak bele. A „lótuszmagot” pörkölve, főzve eszik, süteményekbe dolgozzák fel. Gyógynövényként is ismert. Kínában a tisztaság, a becsületesség és az erény jelképe. A hinduk mitológiájában a lótuszvirág a Föld trónusa, Buddhának pedig a lótusz (padma) volt a kedvenc virága.

1 A Rendszertani gyűjteményben is nyílik egy késői virágzása miatt kedvelt díszcserje a **kínai barátcserje** (*Vitex negundo*). Illatos, tenyeresen összetett, lombhullató levelei, apró, laza bugában nyíló, ibolyakék virágai vannak. Jó vízelvezetésű laza talajt, napos, védett fekvést igényel. Kemény teleken visszafagyhat, de többször újra kihajt. Őshazájában, Kínában, Nepálban, Indonéziában a népi orvoslás fontos növénye volt, gyökerét, levelét, termését a legváltozatosabb módon az asztma, köhögés, vérhas, fekélyek, ízületi bántalmak stb. gyógyítására használták.

4 Ezekben a hetekben érdekes jelenség figyelhető meg a platánoknál, vedlenek! A fák életük végéig nőnek, a törzsük is minden évben valamennyit vastagodik. Kérgüknek, melyet a fák bőrének is tekinthetünk, ezt a gyarapodást követni kell. Ezért egyes fák kérge felrepedezik, mások esetében a külső, elhalt, bőrszöveti rész pikkelyekben vagy lapokban leválik a törzsről. Ilyen a **közönséges platán** (*Platanus hybrida*) is. Jellegzetes, világos szürkésbarna kérge, a nagy foltokban leváló lemezek alatt krémszínű, mely mozaikszerűen tarkítja a törzset. Talán legnépszerűbb és legismertebb parkfánk. Neve kerttörténeti szempontból fontos korszakot fémjelez: a XIX. század első felében, az un. „platán korban” minden kertbe terebélyes koronájú, robosztus, nagylevelű fákat, elsősorban platánt valamint török-mogyorót, feketediót, lepényfát, stb. ültettek. Kertünk legidősebb platánjai 110-130 évesek lehetnek.

6 Az Iker-tavak és a Kis-tó vizén pompás **tündérrózsák** (*Nymphaea*) ringatóznak. Álló- és lassú folyóvizek iszapjában gyökerező, lombhullató, évelő vízinváziók. A vízfenéken vízszintesen kúszó, aljzaton gyökerező rizómájukból hosszú levéllyekek erednek, melyek a vízszintre emelik a nagy kerekded bőrnemű, úszó leveleket. Nyáron nyíló ragyogó, élénk színű, kehely alakú illatos virágaikat nagyszámú, feltűnő szíromlevél és a sok porzó jellemzi. A XX. század első évtizedeiben Európában és az USA-ban számtalan fagyűző tündérrózsafajtát nemesítettek, melyek a nagyobb, de nem túl mély (max. 1 méter), napsütötte kerti tavak csodálatos nyári díszé lehetnek. Nagy leveleik árnyékával megakadályozhatja az algásodást.

2 A fészkesek családjának (*Compositae*) egyik ágyásában messzire virít a **bíbor kasvirág** (*Echinacea purpurea*). Merev szárain alul inkább tojásdad, felül inkább tojásdad-lándzsás alakú, finoman fogazott, néha ép szélű, durva levelek fejlődnek. Nagy fészkesvirágzatai magánosan nyílnak a szárok végén. Őshazája Észak-Amerika keleti középső részein, az Öt-tavaktól dél fele egészen a Mississippitorkolat vidékéig terjed, a préri és a száraz, nyílt bokorerdők szépséges virága. Gyöktörzse hatékony immunerősítő, fokozza a szervezet ellenálló képességét, baktérium- és vírusölő hatású. Allergiás megbetegedések és kötőszöveti gyulladások kezelésére is használják. Dísznövényként is kedvelt, gyűjteményünkben több fajtája díszlik.

5 A Nagy-tóban megkezdte virágzását az **indiai lótusz** (*Nelumbo nucifera*), mely a vízi életmódhoz remekül alkalmazkodott növény. Iszapban kúszó gyöktörzsében és levéllyelében szellőzőjáratok vannak. A víz színe fölé emelkedő, hatalmas, kerek leveleit kékeszürke víz-taszító viaszréteg fedi, így a víz nem tapad meg rajta, hanem felületén gyöngyként lepergő cseppek képződnek. Kicsi termései, a „lótuszmagok”, az urnaszerűen kiszélesedett virágtengelybe süllyedve fejlődnek.

7 Az Orchideaház déli oldalán feltűnő búzavirágkék színű virágaival díszít a **pillangóborsó** (*Clitoria ternatea*). Őshazája Indonézia, Ternate szigete. Teáját a keleti kultúrák ősidők óta használják többféle gyógyhatása miatt, de főleg feltűnő színanyagai okán. Hüvelytermése apró zöldborsóra emlékeztet, néhol fogyasztják is. Nevelése könnyű, talaja legyen laza, közepesen tápanyagdús, enyhén savanyú. Napos, félárnyékos fekvésben tartva hónapokon át csodálhatjuk virágait. Télen is meleget igényel, mérsékelt öntözés mellett. Létezik fehér, illetve rózsaszín virágú változata is.

3 A fűszernövények és az ernyősvirágzatúak ágyásában is magaslik az **édeskömény** (*Foeniculum vulgare*). Terebélyes, erős ánizsos illatú, kétéves vagy évelő növény. Kaporra emlékeztető, laza levelei fonalas